

Sortajiamme vastaan

Kirj. H. M.

Jälleen saapuivat kevään armaat päivät, nurmi nuori noin vihannoi, Poistuivat talven hämähäät hälyvät — ihminen nyt luontoa ihannoi.

On syytä siihen. Näes kukka aukoo väriloistoista teränsä päivään päin. Talvisten vihuriin riehunta kun taukoo, kevään lempeät tuulet kuin leyhkiä näin:

— Oi, koska mä nähnen orjien milloinkaan raatajat vapaina on? Koska mä uuteen päivään herään, että poissa on sorto armoston?

Milloin leyhki se lempeä tuuli, mi orjien poskille rusot tuo? — — Kauan sitten jo riihetyt luuli: pian vapauden maljasta työnraatajat juo.....

Talsteltu kauan on monin tavoin — riihätäjät voitostaan aina kerskuneet on.

Kerran kamppailu käydään avoin, mi johtaa raatajat voittohon!

Tää on orjien vakaa aate: Ei kestä ääneti sorrantaa! Pian kulumaa korkealla punavaate — työnjättäiläinen vartensa kohottaa.

Näen loistavan Idästä päivän säteen, niin riemuisan, toiveita herättävän. Kuulen kutsunnan: orjat käsiäkseen sortajiamme vastaan rynnistämään!

KOSTAJAT

(Jatkoo.)

VI.

Päivä kallistui iltaan, kun kuoleman kopin asukkaat tuotiin pihalle.

Miehet olivat tyynen näköisiä; jouskossa oleva nainen alkoi hiljaa itkeä. Ulos tuotaessa onnistui Paavon antaa muistikirjansa eräälle sotilaalle ja kuiskata: "Toimita tämä Metsolan taloon!" — Sotilas lupasi täyttää pyynnön vapauduttuaan vartiavuorostaan.

Tuodut järjestettiin riviin, kaksi rinnan — ympärille asetui sotilasketju. Kesti hetken odotusta. — Pian ilmestyi kolme täysi humalassa olevaa herrasmiestä pihalle; he astuivat kulkueen etunenään. Harald ärjäsi komennuksen: "Eteenpäin!" — Kulkue läksi liikkeelle.

Tultaessa portista ulos sivuutti Metsolan keittäjätär, joka oli matkalla kartanoon, kulkueen.

Hän säpsähti — mutta ei ymmärtänyt minne saattue matkasi. Katse kohtasi Paavon katseen — Paavo nyökkäytti hiljaa päätään... Kulkue meni ohi.

Aurinko alkoi tehdä laskua; läntien taivaanranta kylpi punertavan ruskon syleilyssä. Ehdittiin kylästä ulos — käännyttiin metsään. Pysähdyttiin pienelle nummelle. — Oli saavuttu Rantakylän Golgatalle.

Uurit asetettiin riviin — sotilaat astuivat vastapäätä. Haraldin komennuksesta nousivat kiväärit tähtäysseentoon...

Silloin tempaa Harald revolverinsa — laukaus lensi uhririviä kohden — Kuula sattui Paavon vatsaan. Temmaten lakin päästään ja heittäen sen ilmaan hän huusi koko voimallaan:

"Eläköön köyhälistön voitto!" — kaatuen samassa maahan. —

Kuului komennus! Yhteislaukaus räntäsi — uhririvi hervehti suulleen. Valituksia — korahduksia — huokauksia... Verta pärskyi — muutamit vääntelehtivät kuolonkamppailuissa — toiset potkivat tuskissaan — kaksi lepäsi jo hiljaa, sammuneena. — Harald hyökkäsi toveriensa seuraamana revolveri ojolla uhrikasan luo — laukauksia satoi kuoleman kanssa kamppaileviin...

Kaikki oli hiljaa. — Humalaiset herrat poistuivat, osan sotilaita seurassa — toisten jäädessä kaivamaan hautoja. Aurinko oli laskenut. He kulkivat kiireesti. — Työssä oli tullut lämmin — illan viileydestä huolimatta huokui hiki ulos ruumiista. Mieli paloi totipöydän ääreen...

Kotona odotti Haraldia vastatullut kirje. Hän aukasi kuoren ja luki: "Olen sairas. Tule aivan heti luokseni. Odotan. Älä minkään asian takia jää tulematta. Kerttu."

Harald hymähti, joi valmiina olevan totinsa — joi toisen, kolmannen, neljännen. Pyysi tovereitaan anteeksi poistumistaan — luvaten pian palata.

Toverukset jäivät jatkamaan juominkejaan — Haraldin lähtiessä astelemaan humalasta horjuen, Metsolaa kohden.

VII.

Keittäjätär palasi hengästyneenä matkaltaan, kertoen näkemänsä.

Metsolan sisäinen elämä, joka koko päivän on ollut levotonta — särkyi täydelleen. Kerttu ymmärsi keittäjäntären kertomuksesta kaiken — mitä oli tapahtunut. Ankarammin koski häneen tieto, että Harald oli humalaisena ollut kulkueen edessä.

Kurjasti oli hän siis lupauksensa rikkonut — ehkäpä kaikki vielä tapahtui juuri hänen toimestaan. Kerttu värisytti — hän inhosi Haraldia. Kerttu itki... Aili ei ymmärtänyt tapahtuman kaameutta — hän ei osannut aavistaa Paavon surullista kohtaloa. Siskonsa surusta tuli hän alakuloiseksi — ja ajatteli vain minnekään Paavo oli viety. —

Hetken kuluttua tuli sofilas, tuoden Paavon lähettämän kirjeen perille. Kerttu otti sen vastaan. Hän luki sen hiljaa itseksensä. — Kun hän oli lukenut loppuun, jäähyväiset Ailille viimeiseksi — hän syleili itkien hämmästyneen näköistä siskoaan, lausuen hänelle hiljaa: "Paavo on kuollut!" —

Kun Aili ei heti ymmärtänyt siskonsa sanoja — luki Kerttu hänelle Paavon lähettämät viimeiset terveiset Ailille.....

Silloin tyttö raukka ymmärsi katken — hän ei kestänyt sitä — hän pyörtyi. —

Kun hän heräsi, oli hän vuoteellaan, äidin ja Kertun hellästi häntä hoivatessa.

Siniset silmät katselivat kummeksinä — hän luuli nähneensä pahaa unta. Sitte muistui palautui Paavon jäähyväiset — ja hän purskautti rajuun itkuun.

Kerttu oli Paavon kirjeestä saanut aavistuksilleen varmuuden; tutkinnon selostus totesi, että juuri Harald oli suurin syyllinen. Entistä suurempaa inhoa tunsikin hän nyt Haraldia kohtaan. — Ja hän teki lujan päätöksen. —

Kirjotettuaan kirjeen hän lähetti rengin viemään sitä kartanoon. Käytyään Ailin luona, häntä lohduttamassa — vetänyt Kerttu omaan huoneeseensa. —

Jonkun ajan kuluttua kuului por-

taissa kompuroivia askeleita ja hapan roiva käsi aukasi oven. —

Sisään astui humalainen Harald. Sali oli tyhjä, äiti oli Ailin luona. Harald astui salin polkki Kertun ovelle ja naputti.

Sisältä kuului hiljainen: "Sisään!" Harald aukasi oven. Häntä koh-tasi outo näky. — Oven lähellä olevalla pienellä pöydällä välkkyivät hänen ostamansa lahjat, kello, sormus ja rannerengas. Ja pöydän toiselta puolen tuijotti häneen, kasvot, joita ei humalaisen silmät tahtoneet tun-
tea. — Kauhun ja inho olivat saattaneet Kertun ilmeet oudon näköisiksi.

Harald yritti sopertaa jotakin — mutta kieli takertui kurkkuun.....

Kerttu osotti kädellään pöytä, lausuen hiljaisella mutta varmalla äänellä: "Ota ja mene — murhaaja!" Harald yritti sopertaa kysymystä — mutta Kertun käsevä ääni keskeytti hänet: "Kurja! Ota omasi ja lähde — minä inhoan sinua!"

Haraldin posket kuumottivat, hänen polvensa vapisivat. Kertun käsevän äänen edessä hän ei voinut muuta kuin totella. Hän otti korut pöydältä ja meni ulos.

Sillä heikellä hän tunsikin itsensä suureksi raukaksi.

VIII.

Haraldin palatessa lauloivat humalaiset toverit käheällä äänellä: "Oi kallis kotimaa....." — Harald oli nolon näköinen. Toverit huomasiivat heti, että jotain erityistä oli tapahtunut — ja he alkoivat kysellä.

Harald tyhjensi lasillisen raakaa konjakkia, otti taskustaan korut, viskaten ne pöydälle — ja kertoi koko tapauksen. —

Toverit nauroivat makeasti — onnittelivat häntä — ja juominkeja jatkettiin.....

Ilmainen tuuli ei kuitenkaan palannut Haraldin, vaikka päässä kiertävä kuuma hulmeni vähä vähältä. Kertun käytös oli paljastanut hänet tuntemaan, että hän oli menetellyt hirveän väärin. — Hän tunsikin selvästi, että oli kurja raukka ja lisäksi murhaaja. — Poven pohjassa kalvoi pieni mato syyttäen.....

Yö oli jo ehtinyt pikkutunneille. Toverukset erosivat, levitäkseen humalatoisista päästään — aamulla oli taas tehtävät edessä. —

Harald lähti hoipertelemaan yläkerrassa olevaan huoneeseensa. Hän oli onneton. Syyllisyyden tunne painosti häntä. — Käytävä oli himmeä, — Tuntui kuin vainajien maailma olisi ympärillä liikkunut.....

Kellarissa humisivat kohtalonsa varassa vaappuvien vangittujen huokaukset.....

IX.

Huoneeseensa saavuttuaan riisui Harald takin yltään, kiskoi saappaat jalastaan, asetti revolverinsa vuoteen ääressä olevalle pöydälle — ja heittäytyi vuoteelle.

Päätti luimasi — huone tuntui pyörivän ilmassa.

Pahat ajatukset vaivasivat häntä — mato poven pohjassa kalvoi entistä kiihkeämmin. — Uni ei yrittänytäkään saapua.

Ikkunakalhtimien lomasta pilkistävillä kevyiden hämähäköiden loivilla avemaisilla varjoilla, jotka saivat mitä kummallisimpia muotoja. — Väliin ne kuyastuivat metsältä — väliin ihmiseltä — väliin eläimeltä.....

Haraldia pelotti. — Kylmä hiki huokui ruumiista — päässä kiersi

niin että oli haljeta — ja poven pohjassa teki mato kuluttavaa työtään.....

Ajatukset ristellivät — mielessä välähteli kuvia eilis-iltaisesta kaameasta näytelmästä.

Hän tunsikin verensä seisautuvan. — Vapisevat huulet sopertelivat houreita.....

Kuumeesta kiltoiset silmät pysähtyivät eräiseen nurkkaan. — Siellä näkyi tummia täpliä. — Ne lähestyivät. — Nyt hän erotti jo, että siellä oli kuusi päätä. — Hän näki jo kasvot — ja hän kirkasi kauhusta! —

Kuusi veristä päätä, otsat puhki, huulet sinertävinä... Etumaisena hän tunsikin Paavon kalpeat, verentahrat kasvot. —

Hän odotti liikkumattomana — uskaltamatta nousta — uskaltamatta edes huutaa.....

Paavon huulet alkoivat liikkua. — Harald kuuli haudantakaisen äänen puhuvan:

"Olemme neuvottelleet koston muodosta, jonka sinulle — murhaajalle — nyt tulemme suorittamaan....."

He tahtoivat, että alati kulksimme kasvojesi edessä — kunnes järkesi sammuu! Olen rukoillut armona sinulle..... Pelastut vuosien kauhusta, jos kymmenen sekunnin kuluessa otat revolverisi ja ammut kuulan otsaasi. — Valitse! Aika on lyhyt!"

Huulet sulkeutuivat tiukasti. Harald oli sekaisin. Hän syöksyi ylös — joka puolella hän näki verisiä päitä. —

Sekunnit kuluivat! — Äkkiä hän tempasi revolverin pöydältä — ojensi ohimolleen — yön hiljaisuudessa kumahti laukaus.....

Aamulla löydettiin Harald vuoteeltaan verisenä, kuollessa.

Kauhua — hällää — kuiskauksia onnettomasta rakkaudesta, — vain harvat aavistivat, että talossa olivat vierailleet — kostajat!

NEW YORK, N. Y.

Ohjelma-iltamassa toukokuun 15 p. esitettiin seuraava ohjelma: Soitto orkesterilta, runo Kivilahdelta, laulu ihanneliiton oppilailta Taimi Majurinilta, runo ih. l. op. Kerttu Nuortevalta, viuluroolo meidän orkesterimme kuuluvalla soitajalta. D. Heino lyhykäisessä puheessaan selosti tämän maan työväenliikkeestä ja sen vaiheista ja sen opportunistisista johtajista, joiden syyksi on luettava erimielisyydet ja hajaannukset työväenliikkeessä. Nämä hajaannukset on antaneet meille monta hyvää opetusta niihin tehtäviin, joita Kolmas Kansainvälinen meille asettaa. Ja ero s. s. liikkeessäkkin oli edullinen. Nyt saa kumpikin puoli tilaisuuden kehittää aatteitaan ja edistää. Kehotti puheensa lopussa liittymään rehellisten työläisten riveihin. On koetettava aukaista harhaan johdettujen silmät. Eteenpäin sanomalehteä tulisi jokaisen tilata, sillä se puhuu Kolmannen Kansainvälisen puolesta ja on sen kannalla.

Puheen jälkeen laului pieni ih. liittolainen Veikko Mäki pienen laulun, Olga Halme laului J. Tuomaisen säestyksellä pari laulua, jonka jälkeen tanssittiin. Yleisöä oli Harlem Casinon alahuonalla täysi.

Eteenpäin lehden kanttori on 1016 5 Ave., lähellä 125 katua, New York. Sitne voitte tilata lehden itsellenne, jos ei ole vakituista osoitetta. Kehittäkää tuttaviennekin tilaamaan Eteenpäin lehti. — r.